

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Aikuisia maahanmuuttajia koskevat kielitaitovaatimukset ja kielitaidon testaaminen

Työryhmän raportti

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2026:5

Aikuisia maahanmuuttajia koskevat kielitaitovaatimukset ja kielitaidon testaaminen

Työryhmän raportti

Kaisu-Maria Piironen, Laura Ruuskanen (toim.)

Aikuisten maahanmuuttajien kielitaidon testaamista, kielikoulutusta ja kielitaidon ja kansalaisuuteen vaadittavien tietojen osoittamista koskevia hallitusohjelmakirjauksia koskeva työryhmä

Opetus- ja kulttuuriministeriö Helsinki 2026

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for Your own personal use. Commercial use is prohibited.

ISBN pdf: 978-952-415-005-7

ISSN pdf: 1799-0351

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2026

Aikuisia maahanmuuttajia koskevat kielitaitovaatimukset ja kielitaidon testaaminen

Työryhmän raportti

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2026:5

Teema

Koulutus

Julkaisija

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Toimittaja/t

Kaisu-Maria Piironen, Laura Ruuskanen

Yhteisötekijä

Aikuisten maahanmuuttajien kielitaidon testaamista, kielikoulutusta ja kielitaidon ja kansalaisuuteen vaadittavien tietojen osoittamista koskevia hallitusohjelmakirjauksia koskeva työryhmä

Kieli

suomi

Sivumäärä

23

Tiivistelmä

Raportti tarkastelee aikuisten maahanmuuttajien suomen ja ruotsin kielen koulutusta, kielitaitovaatimuksia ja kielitaidon testaamista. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa maahanmuuttajien kielitaito kytkeytyy koulutukseen, työllisyyteen, kotoutumiseen, kansainväliseen rekrytointiin, sosiaaliturvaan sekä pysyvän oleskeluluvan ja kansalaisuuden edellytyksiin. Hallitusohjelmakirjausten toimeenpano on edellyttänyt laajaa ministeriöiden välistä yhteistyötä, jota tuki vuosina 2023–2025 toiminut työ- ja elinkeinoministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asettama poikkihallinnollinen työryhmä.

Työryhmän raportissa kuvataan kielitaitovaatimusten nykytila, eri koulutusmuodoissa asetetut kielitaidon tavoitetasot sekä tosiasiallisesti saavutetut taitotasot ja niiden arviointikäytännöt. Lisäksi tarkastellaan kielitaidon testaamista, mukaan lukien yleinen kielitutkinto (YKI), valtionhallinnon kielitutkinto (VKT), kotoutumiskoulutuksen päättötesti sekä kielitutkintojärjestelmän uudistaminen. Raportti käsittelee lyhyesti myös kielitestien luotettavuutta ja niiden hyödynnettävyyttä eri tarkoituksissa. Kokonaiskuva tarjoaa ajantasaisen perustan kielikoulutuksen ja kielitaidon arvioinnin parissa työskenteleville sekä muille aiheesta kiinnostuneille. Tiedot perustuvat tammikuun 2026 tilanteeseen.

Asiasanat

kieli kielitaidon tason mukaan, kielitaito, kieli ja kielet, koulutus, työllisyys, maahanmuutto, kotoutuminen (maahanmuuttajat), kielikoulutus, kielitestit

ISBN PDF

978-952-415-005-7

ISSN PDF

1799-0351

Julkaisun osoite

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-005-7>

Krav på språkkunskaper och testning av språkkunskaper gällande vuxna invandrare

Arbetsgruppens rapport

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2026:5	Tema	Utbildning
Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet	
Redigerare	Kaisu-Maria Piironen, Laura Ruuskanen	
Utarbetad av	Arbetsgruppen för skrivningarna i regeringsprogrammet om testning av språkkunskaper, språkutbildning och påvisande av språkkunskaper och andra färdigheter som krävs för medborgarskap bland vuxna invandrare	
Språk	Sidantal	23
finska		

Referat

I rapporten granskas utbildning i finska och svenska, krav på språkkunskaper och testning av språkkunskaper bland vuxna invandrare. I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är invandrarnas språkkunskaper kopplade till utbildning, sysselsättning, integration, internationell rekrytering, social trygghet och förutsättningarna för permanent uppehållstillstånd och medborgarskap. Genomförandet av skrivningarna i regeringsprogrammet har krävt ett omfattande samarbete mellan ministerierna, vilket åren 2023–2025 understöddes av en förvaltningsövergripande arbetsgrupp tillsatt av arbets- och näringsministeriet samt undervisnings- och kulturministeriet.

I arbetsgruppens rapport beskrivs nuläget för kraven på språkkunskaper, de målnivåer för språkkunskaper som fastställts för olika utbildningsformer, de i praktiken uppnådda kunskapsnivåerna och praxis för bedömningen av dessa. Dessutom granskas testningen av språkkunskaper, inklusive den allmänna språkexamen (YKI), språkexamen för statsförvaltningen (VKT), sluttestningen inom integrationsutbildningen och reformen av språkexamenssystemet. I rapporten behandlas också kortfattat språkstesternas tillförlitlighet och deras användbarhet för olika ändamål. Helhetsbilden ger en aktuell grund för dem som arbetar med språkutbildning och bedömning av språkkunskaper, liksom för andra som är intresserade av ämnet. Uppgifterna baserar sig på läget i januari 2026.

Nyckelord språk enligt språkkunskapsnivå, språkkunskaper, språk, utbildning, sysselsättning, invandring, integration (invandrare), språkutbildning, språkstest

ISBN PDF 978-952-415-005-7 **ISSN PDF** 1799-0351

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-005-7>

Language proficiency requirements for adult immigrants and testing of language proficiency

Working group report

Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2026:5   **Subject**   Education

Publisher   Ministry of Education and Culture

Editor(s)   Kaisu-Maria Piironen, Laura Ruuskanen

Group author   Working group for the Government Programme entries on the testing of adult immigrants' language proficiency, language training, and demonstration of language proficiency and knowledge required for citizenship

Language   Finnish

Pages   23

Abstract

The report examines the language training, language proficiency requirements and language proficiency testing of adult immigrants in Finnish and Swedish. In the Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government, immigrants' language proficiency is linked to education, employment, integration, international recruitment, social security and the preconditions for permanent residence permits and citizenship. The implementation of the Government Programme has required extensive inter-ministerial cooperation. This was supported by a cross-sectoral working group appointed by the Ministry of Economic Affairs and Employment and the Ministry of Education and Culture in 2023–2025.

The working group's report describes the current situation in language proficiency requirements, the target levels set for language proficiency in different forms of education, and the actual achieved proficiency levels and their assessment practices. The testing of language proficiency is also examined, including the national certificate of language proficiency (YKI), the public administration language examination (VKT), the final examination on language proficiency in integration training for immigrants, and the restructuring of the language examination system. The report also briefly discusses the reliability of language tests and whether they can be applied for different purposes. The publication provides an up-to-date overall picture for those involved in language training and assessment of language proficiency as well as for other interested parties. The data are based on the situation in January 2026.

Keywords   language by level of language proficiency, language proficiency, language and languages, education and training, employment, immigration, integration (immigrants), language training, language tests

---

ISBN PDF   978-952-415-005-7

ISSN PDF   1799-0351

URN address   <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-005-7>

Sisältö

1	Johdanto	7
2	Kielitaitovaatimusten nykytila	8
3	Kielitaidon tavoitetasojen nykytila eri koulutusmuodoissa	12
4	Millaisia taitotasoja saavutetaan ja miten kielitaitotaso arvioidaan eri koulutusmuodoissa	14
5	Kielitaidon testaamisen nykytila	17
5.1	Yleinen kielitutkinto (YKI)	17
5.2	Valtionhallinnon kielitutkinto (VKT)	19
5.3	Kielitutkintojärjestelmän uudistaminen	20
5.4	Kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötesti	21
6	Kielitestien luotettavuus ja hyödynnettävyys	22
	Lähteet	23

1 Johdanto

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa on useita kirjauksia liittyen aikuisten maahanmuuttajien suomen ja ruotsin kielen koulutukseen sekä kielitaidon testaamiseen ja osoittamiseen. Kirjaukset liittyvät koulutusjärjestelmään, työllisyyden ja kotoutumisen edistämiseen, kansainväliseen rekrytointiin, sosiaaliturvaan sekä pysyvän oleskeluluvan ja kansalaisuuden saamiseen. Hallitusohjelman kirjausten toimeenpano on edellyttänyt ministeriöiden välistä yhteistyötä, tiedonkulkua ja toimenpiteiden yhteensovittamista. Tämän työn tueksi syksystä 2023 keväeseen 2025 toimi työ- ja elinkeinoministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön yhdessä asettama työryhmä, jossa oli edustajat näiden ministeriöiden lisäksi sisäministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä ja Opetushallituksesta. Työryhmän puheenjohtajina toimivat Paula Karjalainen työ- ja elinkeinoministeriöstä ja Ulla-Jill Karlsson opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Työryhmän tehtävänä oli koordinoita hallitusohjelmakirjausten yhteensovittamista ja tukea niiden toimeenpanoa. Kokonaisuuden hahmottamiseksi työryhmässä laadittiin kuvaus kielitaitovaatimusten, kielitaidon tavoitetasojen, saavutettujen kielitaitotasojen sekä kielitaitotestien nykytilasta. Työryhmän raportti käsittelee näitä teemoja. Nykytilaa koskevasta kokonaiskuvasta voi olla hyötyä aikuisten maahanmuuttajien koulutusten ja kielitaidon arvioinnin parissa työskenteleville ammattilaisille sekä muillekin aiheesta kiinnostuneille. Raportin tiedot on kirjattu tammikuun 2026 tilanteen mukaisesti.

2 Kielitaitovaatimusten nykytila

Nykyisessä maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyvässä palvelujärjestelmässä on joitakin maahanmuuttajien suomen/ruotsin kielen taitoon liittyviä vaatimuksia. Näiden vaatimusten nykytila on kuvattu tässä luvussa.

Sosiaaliturvan etuusjärjestelmässä (ml. työttömyysetuudet) etuuden saamiseen ei liity tällä hetkellä kielitaitoon liittyviä ehtoja. Työttömyysturvajärjestelmään valmistellaan parhaillaan muutosta, jossa luotaisiin rahallinen kannustin tietyn tasoisen suomen tai ruotsin kielen taidon osoittamiseen.

Oleskelulupajärjestelmässä ei aiemmin ole ollut kielitaitovaatimuksia, mutta 8.1.2026 voimaan tulleet ulkomaalaislain muutokset (HE 62/2025 vp) sisältävät useita muutoksia pysyvän oleskeluluvan myöntämisedellytyksiin. Osa muutoksista koskee kielitaitoa. Esityksen voimaantulon jälkeen yleinen kielitaitotasoa koskeva vaatimus pysyvässä oleskeluluvassa on eurooppalaisen kielten viitekehysten taso B1. Pitkään oleskelleiden EU-lupaa koskeva vastaava vaatimus on B2. Esitykseen sisältyy lisäksi lukuisia poikkeuksia: Suomessa suoritetun korkeakoulututkinnon perusteella myönnettävän luvan kielitaitosovaitimus on B1. 40 000 euron vuosituloihin yltyviltä henkilöiltä kielitaitoa ei vaadita lainkaan. Luvan voi saada kolmen vuoden työhistorian perusteella, jos on saavuttanut kielitaidossa tason C1.

Kansalaisuuden saamisen osalta kielitaitovaatimus on määritelty kansalaisuuslaissa (359/2003): Henkilöllä tulee olla suomen tai ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito tai näiden sijasta vastaavan tasoisen suomalaisen tai suomen-ruotsalaisen viittomakielen taito. Kielitaidon voi osoittaa useammalla eri tavalla (mm. yleinen kielitutkinto, valtionhallinnon kielitutkinto, peruskoulun tai lukion oppimäärä suomeksi tai ruotsiksi). Migri ei tilastoi kielitaidon osoittamistapoja, mutta voidaan kuitenkin todeta, että YKI-tutkinto on osoittamistavoissa kolmen kärjessä. Etenkin nuorilla myös ammattitutkinnot ja perusopetuksen päättötodistukset ovat yleisiä tapoja osoittaa kielitaito. Kansalaisuushakemuksessa hyväksytään YKI-tutkinnosta tietyt osakokeiden yhdistelmät: 1) kirjoittaminen ja puhuminen, 2) kirjoittaminen ja puheen ymmärtäminen sekä 3) puhuminen ja tekstin ymmärtäminen. Näistä viimeksi mainittu on yhdistelmä, jonka suorittajat useimmin saavuttavat. Kielitaitoedellytyksestä voidaan kansalaisuuslain mukaan poiketa esimerkiksi

henkilön iän tai terveydentilan perusteella. Kielitaidoedellytyksestä poiketaan harvoin. Kielitaidon puuttuminen on yleisimpiä syitä kansalaisuushakemuksen kielteiselle päätökselle.

Kansalaisuuslakiin valmistellaan parhaillaan muutosta, joka koskee kansalaisuuskokeen käyttöönottoa. Hakemuksen perusteella myönnettävälle kansalaisuudelle on tarkoitus lisätä uusi edellytys, jonka täyttymisen voisi osoittaa uudella kansalaisuuskokeella tai muulla laissa mainittavalla tavalla. Kansalaisuuskoee suoritettaisiin suomen tai ruotsin kielellä.

Erilaisiin koulutuksiin päästäkseen aikuisille maahanmuuttajille on asetettu erilaisia kielitaitovaatimuksia. Ennen kotoutumiskoulutuksen tai muun henkilölle sopivan maahantulon alkuvaiheen (kieli)koulutuksen aloittamista suurin osa työnhakijana olevista kotoutuja-asiakkaista osallistuu kielitaidon lähtötasoarviointiin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hankkivat työ- ja elinkeinoministeriön rahoituksella kielitaidon lähtötasoarviointeja työnhakijana oleville maahanmuuttajille vuoden 2024 loppuun saakka. Vuoden 2025 alusta kotoutumiskoulutuksen järjestäminen ja asiakasohjauksen organisointi ml. mahdollinen kielitaidon lähtötasoarviointi ovat kuntien vastuulla. Lähtötasoarvioinnissa arvioidaan suomen/ruotsin taitoa sekä yleisiä oppimisvalmiuksia. Arvioinnin perusteella henkilö ohjataan sopivaan kotoutumiskoulutukseen tai muuhun koulutukseen tai kotoutumista ja työllistymistä edistävään palveluun. Toisaalta henkilöt voivat hakeutua erilaisiin koulutuksiin myös itsenäisesti ilman lähtötasoarviointiin osallistumista.

Kotoutumiskoulutuksesta säädetään kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa (681/2023, *kotoutumislaki*), jonka mukaan työnhakijana olevan kotoutuja-asiakkaan kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti **työvoimakoulutuksena**. Kotoutumiskoulutukseen valitaan luku- ja kirjoitustaitoisia henkilöitä, koska kotoutumiskoulutukseen ei opetussuunnitelman perusteiden (2022) mukaisesti sisälly varsinaista luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Sen sijaan opiskelijalle voidaan tarjota tarvittaessa latinalaisen kirjaimiston osaamista vahvistavia opintoja. Suurin osa aloittaa työvoimakoulutuksena toteutetussa kotoutumiskoulutuksessa suomen/ruotsin opinnot aivan alkeista.

Kotoutumiskoulutus voidaan toteuttaa myös **omaehtoisena opiskeluna**. Monet maahanmuuttajat opiskelevat omaehtoisesti esimerkiksi aikuisten perusopetuksessa ja vapaan sivistystyön koulutuksissa. **Aikuisten perusopetus** sisältää alku- ja päättövaiheen. Alkuvaihe voi sisältää lukutaitovaiheen eli luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Lakisääteisiä edellytyksiä aikuisten perusopetukseen pääsemiseen tai

koulutuksen eri vaiheisiin etenemiseen ei ole. Vapaassa sivistystyössä toteutettaviin kotoutumiskoulutuksiin valitaan luku- ja kirjoitustaitoisia henkilöitä ja lukutaitokoulutuksiin heikosti lukevia ja kirjoittavia henkilöitä.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) pääsyvaatimuksena on perusopetuksen päättötodistus tai vastaavan koulutuksen suorittaminen. Koulutuksen järjestäjä voi perustellusta syystä valita myös ilman päättötodistusta olevan hakijan, jos se katsoo, että hakijalla on muutoin riittävät edellytykset suoriutua opinnoista (laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta, 1215/2020, 8 §). TUVA-koulutuksen opetussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan opiskelijoiden opiskelukielen taidon tulisi olla sellainen, että he hyötyvät valmentavan koulutuksen opiskelusta ja heillä on mahdollisuus saavuttaa tarvittavat valmiudet toisen asteen opiskeluun valmentavan koulutuksen aikana. Käytännössä tämä tarkoittaa, että opiskelija pystyy seuraamaan opetusta ja osoittamaan osaamistaan opetuskielillä.

Ammatilliseen koulutukseen opiskelijaksi voidaan ottaa hakija, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän, tai jolla koulutuksen järjestäjä muutoin katsoo olevan riittävät edellytykset tavoitteena olevan osaamisen hankkimiseen tai tutkinnon suorittamiseen (laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, 38 §). Riittävän ammattitaidon hankkimiseksi edellytettävän kielitaidon taso voi käytännössä olla melko korkea. Kielikoulutuksen tulisi kuitenkin aina liittyä suoritettavaan tutkintoon eikä koulutusta saisi käyttää peruskielitaidon opettamiseen. Koulutuksen järjestäjällä on käytössä myös harkintaan perustuvan valinnan perusteet: koulutuksen järjestäjä voi ottaa enintään 30 prosenttia kuhunkin hakukohteeseen otettavista opiskelijoista opiskelijan saamasta valintapistemäärästä riippumatta opiskelijan henkilöön liittyvien syiden perusteella. Edellä mainittuja opiskelijan henkilöön liittyviä syitä ovat oppimisvaikeudet, sosiaaliset syyt, koulutodistusten puuttuminen tai todistusten vertailuvaikeudet sekä tutkinnon suorittamiseen riittämätön tutkintokielen kielitaito (opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa 837/2021, 19 ja 20 §). Jatkuva haussa koulutuksen järjestäjä päättää valintaperusteista. Kielitaidon riittävyys opintoihin voi olla yksi valintaperuste.

Tutkintoon johtaviin korkeakouluopintoihin (ammattikorkeakoulu ja yliopisto) vaadittava kielitaitotaso voidaan osoittaa seuraavilla tavoilla: henkilö on suorittanut 1) lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetussa laissa (672/2005) tarkoitetun tutkinnon; 2) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon; taikka 3) ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa

antaa kelpoisuuden korkeakouluopintoihin. Näiden lisäksi korkeakouluilla on omat kielitaitovaatimukset suomenkieliseen/ruotsinkieliseen koulutukseen hakeuduttaessa. Pääsääntöisesti kielitaitoa ei voi osoittaa valintakokeella, vaan se tulee esittää joko aiemmin suoritettulla, erikseen määritetyillä perusopetuksen, toisen asteen tai korkeakoulun opinnoilla, tutkinnolla tai kielitutkinnolla tai -kokeella (esim. YKI).

Tiettyihin **säänneltyihin ammatteihin** on kielitaitovaatimuksia: esim. perusopetusta tai esiopetusta antavalla opettajalla tulee olla koulun opetuskielessä erinomainen suullinen ja kirjallinen taito (asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksesta 986/1998). Jos opetuskieli on muu kuin koulun opetuskieli tai jos kysymys on kaksikielistä opetusta antavassa koulussa järjestettävästä opetuksesta, opetusta voi antaa myös henkilö, joka hallitsee opetuksessa käytettävän kielen. Näitä tasoja ei ole määritelty eurooppalaisen viitekehyksen mukaisesti. Opetushallitus määrää tarvittaessa, miten opettajan kielenhallinta osoitetaan.

Sosiaali- ja terveysalan ammateissa vaadittava kielitaitotaso vaihtelee ammateittain, esim. sairaanhoitajilta vaaditaan yleisten kielitutkintojen tason 3 kielitaitotasoa. Tampereen yliopiston lääketieteen ja terveysteknologian tiedekuntaneuvoston (kokous 29.9.2021) päätöksen mukaisesti 1.1.2022 jälkeen ensimmäistä kertaa käytännön potilastenttiin ilmoittautuvan lääkärin tulee esittää todistus vähintään yleisten kielitutkintojen tason 4 tai B2-tasoisesta suomen/ruotsin kielen taidostaan.

3 Kielitaidon tavoitetasojen nykytila eri koulutusmuodoissa

Kotoutumislain mukaan **kotoutumiskoulutuksen** kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon. Toimiva peruskielitaito viittaa eurooppalaisen kielten viitekehyksen taitotasoasteikon kansallisen sovelluksen tasoon B1.1.

Aikuisten perusopetuksessa ei ole määritelty tavoitteeksi tiettyä eurooppalaisen viitekehyksen mukaista kielitaitotasoa. Päätösvaiheessa opiskelija on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun opiskelijan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin.

Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA) Perustaitojen vahvistaminen -koulutuksen osan tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa sellaisen opiskelu-/tutkintokielen taidon, että se mahdollistaa toisen asteen koulutukseen osallistumisen sekä kehittää eri tiedonalojen kielen osaamista ja käyttää opiskeltavaan aineeseen sopivia opiskelumenetelmiä. Tätä tasoa ei ole määritelty eurooppalaisen viitekehyksen mukaisesti.

Ammatillisessa koulutuksessa ammatillisen perustutkinnon yhteisiin tutkinnon osiin sisältyy pakollinen osa-alue Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä (Valtioneuvoston asetus ammatillista koulutuksesta 673/2027, 4 §). Osa-alueen suorituskieli perustuu tutkintokieleen ja näin ollen suomenkielisessä tutkinnossa suorituskieli on suomi ja ruotsinkielisessä tutkinnossa suorituskieli on ruotsi. Opiskelijan osaamista arvioidaan asteikolla 1–5 ja arviointikriteerit määrittävät osaamistavoitteiden mukaista osaamista muun muassa opiskelijan itseohjautuvuuden, ongelmanratkaisutaitojen, käsitteiden ja tiedonhallinnan sekä tiedon soveltamisen näkökulmasta. Yhteisten tutkinnon osien muut osa-alueet sekä ammatilliset tutkinnon osat sisältävät kielellistä osaamista, joka opiskelijan tulee hallita suorittaakseen tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen. Ammatillisten tutkinnon osien kielellinen osaaminen on ammattitaitovaatimuksissa osana työprosessia tai tehtäväkokonaisuutta. Tällöin kielellinen osaaminen arvioidaan osana tutkinnon osassa kuvattua työprosessia. Kielellinen osaaminen

tarkoittaa tutkintokielen hallintaa, ellei ammattitaitovaatimuksissa ole erikseen mainittu muita kieliä. Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijan kielitaidon tasoa ei määritellä eurooppalaisen viitekehyksen tai siihen perustuvan kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaisesti.

Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa ei ole määritelty kielitaidon tavoitetasoja. Korkeakouluissa annettava, erityisesti kansainvälisille korkeakouluopiskelijoille suunnattu kotimaisten kielten opetus on usein kurssikohtaisesti sidottu eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoasteikolle.

4 Millaisia taitotasoa saavutetaan ja miten kielitaitotaso arvioidaan eri koulutusmuodoissa

Kotoutumiskoulutuksessa saavutettu kielitaitotaso ilmaistaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti todistuksessa eurooppalaisen viitekehyksen taitotasolla (kielitaidon neljä osa-aluetta sekä yleisarvio). Arvioinnin prosessit on kuvattu opetussuunnitelman perusteissa. Vuonna 2025 voimaan tulleen kotoutumislain mukaan kotoutumiskoulutuksen osana on järjestettävä suomen tai ruotsin kielitaidon päättöttestaus. Opetushallitus vastaa kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötestin kehittämisestä ja ylläpitämisestä. Päättötestiä käytetään sekä työvoimakoulutuksena järjestettävissä että muissa kotoutumiskoulutuksissa, joissa noudatetaan kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita. Päättötesti tehdään kotoutumiskoulutuksissa, jotka ovat kokonaisuudessaan alkaneet vuonna 2025 tai myöhemmin. Tämä tarkoittaa, että kotoutumiskoulutuksen päättötestiä käytetään ensimmäisen kerran loppuvuodesta 2025, kun ensimmäiset vuoden 2025 alussa alkaneet kotoutumiskoulutuksen ryhmät ovat päättövaiheessa. On huomioitava, että päättötesti on suunniteltu vain kotoutumiskoulutuksen osana järjestettäväksi testiksi eikä yleiseksi kielitaidon testiksi tai viralliseksi kielitutkinnoksi, johon kuka tahansa kielitaidon tasostaan kiinnostunut henkilö voisi osallistua.

Valtiontalouden tarkastusviraston (2018) mukaan kotoutumiskoulutuksen päättäneistä maahanmuuttajista vajaat 35 prosenttia saavutti eurooppalaisen kielten viitekehyksen mukaisen kielitaitotason B1 vuosina 2013–2016. Tämä tilasto ei kuitenkaan luotettavasti kerro nimenomaan kotoutumiskoulutuksen päättövaiheessa saavutetuista kielitaitotasosta, koska käytetyssä tilastoaineistossa oli puutteita. Tarkempaa tietoa saavutetuista kielitaitotasosta työvoimakoulutuksena toteutetussa kotoutumiskoulutuksessa ennen vuotta 2025 on saatavissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kautta. Kielitaitotason A2 (tasot A2, A2.1 ja A2.2) saavutti työvoimakoulutuksena järjestetyissä kotoutumiskoulutuksissa 59 % kaikista kotoutumiskoulutuksen loppuun suorittaneista (hitaasti etenevissä ryhmissä vuodesta riippuen 66–74 %). Tätä korkeamman kielitaitotason (tasot B1, B1.1, B1.2 ja B2.1) saavutti 32 % kaikista kotoutumiskoulutuksen loppuun suorittaneista (nopeasti etenevissä ryhmissä vuodesta riippuen 62–73 %). Kotoutumiskoulutuksessa saavutetut kielitaidon tasot vaihtelevat myös merkittävästi riippuen kotoutumiskoulutuksen opiskelijoiden ja ryhmän etenemistavasta. Esimerkiksi nopeasti etenevien/akateemisesti koulutettujen opiskelijoiden ryhmissä

kotoutumiskoulutuksen tavoitetasoa (B1.1) korkeamman kielitaitotason B1.2–B2.1 saavutti n. 30 % koulutuksen loppuun suorittaneista opiskelijoista. Pääkaupunkiseudulla vuonna 2024 päättyneissä nopeasti etenevien ja akateemisesti koulutettujen ryhmissä 89 prosenttia saavutti vähintään tason B1.1. Näiden tietojen lähteenä on työ- ja elinkeinoministeriön elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille tekemä kysely työvoimakoulutuksena järjestetyssä kotoutumiskoulutuksessa saavutetuista taitotasosta vuosina 2022 ja 2023 päättyneissä koulutuksissa. Vuoden 2024 osalta tiedot olivat saatavissa vain pääkaupunkiseudun työvoimakoulutuksena toteutetuista kotoutumiskoulutuksista. (Ks. myös aihetta käsittelevä [kolumni](#)).

Vapaan sivistystyön järjestämää kotoutumiskoulutusta koskevat pääsääntöisesti sama lainsäädäntö ja Opetushallituksen antamat kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet kuin työvoimakoulutuksena järjestettävää kotoutumiskoulutusta. Lisäksi vapaan sivistystyön **lukutaitokoulutuksessa** noudatetaan kyseiselle koulutukselle laadittua opetussuunnitelmasuosittelusta. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen vuonna 2022 tekemän [selvityksen](#) mukaan vapaassa sivistystyössä ja aikuisten perusopetuksessa lukutaito-opiskelijoiden osaamista arvioidaan oppilaitoksittain vaihtelevin kielitestein ja käytännöin koulutukseen hakeutumisen ja sen päättymisen yhteydessä.

Aikuisten perusopetuksessa arviointi tehdään perusopetuslain ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Päätösarvosanojen muodostamista varten on määritelty valtakunnalliset päätösarvioinnin kriteerit eri oppiaineissa. Päätösarvosanan muodostaminen perustuu opiskelijan osoittaman osaamisen tasoon suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päätösarvioinnin kriteereihin. Päätösarvioinnissa on numeroarviointi, eikä kieliaineiden arvioinnissa sovelleta eurooppalaista viitekehystä.

Joissakin aikuisten perusopetusta järjestävissä oppilaitoksissa maahanmuuttajien suomen kielen taitoa arvioidaan myös erilaisilla muilla kielitesteillä tai arviointimenetelmillä, joiden tulos ilmaistaan eurooppalaisella viitekehyksellä. Näistä tuloksista ei ole saatavissa valtakunnallisesti koottua tietoa.

Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA) opiskelijoiden opiskelukielen taidon tulisi olla sellainen, että he hyötyvät valmentavan koulutuksen opiskelusta ja heillä on mahdollisuus saavuttaa tarvittavat valmiudet toisen asteen opiskeluun valmentavan koulutuksen aikana. Koulutuksen osat arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi, kun opiskelija on saavuttanut koulutuksen osalle asetetut ja henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Ammatillisen koulutuksen kielitaidon tavoitetasoja ja arviointia on kuvattu tämän raportin luvussa 3.

Korkeakoulujen kurssimuotoisessa suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetuksessa kursseille määritellään kurssikuvauksessa tavoitekielitaitotaso, jotta opiskelijat osaisivat löytää itselleen sopivan tasoisen kurssin, mutta kurssin suorittaminen hyväksyttävästi ei ole todistus kyseisen kielitaitotason saavuttamisesta. Kurssin suorittamista arvioidaan suhteessa kurssin tavoitteisiin, sisältöihin ja tehtävien tekemiseen. Yhdellä tietyllä kielitaidon tasolla voi olla useita erilaisia, kielitaidon eri osa-alueisiin painottuvia kursseja. Kurseilla ei siis arvioida opiskelijan kielitaitotasoa suhteessa esimerkiksi eurooppalaiseen viitekehykseen tai YKI-tasoihin. Kielitaitotason testaaminen osana kurssimuotoista opetusta vaatisi omat menetelmänsä ja resurssinsa.

Lisäksi korkeakouluissa järjestetään suomi/ruotsi toisena kotimaisena kielenä -opetusta ja -kokeita, joissa suoritetaan ns. virkamiessuomi tai virkamiesruotsi. Tähän kokeeseen voi osallistua myös muun kuin suomen- tai ruotsinkielinen opiskelija, ja tällä kokeella voi myös osoittaa kansalaisuuteen vaadittavan kielitaitotason. Koe arvioidaan tyypillisesti asteikolla ”hylätty – tyydyttävät tiedot – hyvät tiedot”. Arvosana ”tyydyttävät tiedot” vastaa eurooppalaisen viitekehyksen kielitaitotasoa B1 ja ”hyvät tiedot” tasoa B2.

Opiskelija voi osoittaa kansalaisuuteen vaadittavan kielitaitotason myös suorittamalla korkeakoulun kypsyysnäytteen suomen tai ruotsin kielellä. Suoritus ei anna tarkempaa arviota opiskelijan kielitaitotasosta esim. eurooppalaisen viitekehyksen mukaisesti.

Jos opiskelija on tullut hyväksytyksi korkeakoulun suomenkieliseen koulutusohjelmaan, hänen on pitänyt osoittaa riittävä suomen kielen taito. Taitotasovaatimukset vaihtelevat eri korkeakoulujen välillä (B1–C1).

5 Kielitaidon testaamisen nykytila

Suomessa on käytössä kaksi virallista, lakisääteistä kielitutkintoa: yleinen kielitutkinto (YKI) ja valtionhallinnon kielitutkinto (VKT), joista kerrotaan luvuissa 5.1– 5.3. Lisäksi on käytössä kotoutumislain mukainen kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötesti, josta kerrotaan luvussa 5.4. Varsinaisten kielitutkintojen ja kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötestin lisäksi Opetushallitus ylläpitää auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmää, jonka avulla voi osoittaa kieli- ja käännöstaidon tietyissä kielipareissa (toinen kieli on aina suomi, ruotsi tai saamen kielet). Auktorisoidun kääntäjän tutkinnon hyväksytyt suorittaminen antaa ammattipätevyyden auktorisoituna kääntäjänä toimimiselle. Opetushallitus hallinnoi niin ikään oikeustulkintakirjastoja.

5.1 Yleinen kielitutkinto (YKI)

YKI-tutkintojärjestelmässä voi suorittaa tutkintoja yhdeksässä kielessä ja kolmella eri tasolla (perus-, keski- ja ylin taso) 1–6 kertaa vuodessa riippuen kielestä ja tasosta. Tutkinnoista ylivoimaisesti suoritetuin on suomen kielen keskitason tutkinto, jota on mahdollista suorittaa kuusi kertaa vuodessa. Suomen kielen perustason tutkintoja järjestetään kaksi kertaa vuodessa ja ylimmän tason tutkintoja kolme kertaa vuodessa. Ruotsin kielen tutkintoja voi suorittaa eri tasoilla seuraavasti: perustaso kaksi kertaa vuodessa, keskitaso viisi kertaa vuodessa ja ylin taso kaksi kertaa vuodessa. Yleinen kielitutkinto suoritetaan tutkintoja järjestävissä testipaikoissa, ja testi on nk. kynä-paperi -testi (suullinen osuus joko kielistudiossa tai haastatteluna tasosta riippuen). Yleiset kielitutkinnot järjestetään valtakunnallisina tutkintopäivinä, jotka päätetään vuosia ennen varsinaista tutkintopäivää. Testin voi suorittaa järjestämisluvan saaneissa oppilaitoksessa, joita on ympäri Suomea tällä hetkellä 52.

YKI:ssä ovat mukana kaikki neljä kielitaidon osa-alueita (puheen ymmärtäminen, tekstin ymmärtäminen, puhuminen, kirjoittaminen). Jos henkilön suoritus ei joltain osin täytä tietyn tutkintotason arviointikriteereitä, hänen saamaansa todistukseen tulee tämän osakokeen kohdalle arvioksi esim. ”alle 3” (keskitason testissä). Sen sijaan suorittajalle ei voida antaa tarkempaa tietoa siitä, millä tasolla hänen osaamisensa oli. Käytäntö perustuu siihen, että tietyn tasoilla testitehtävillä voidaan

luotettavasti testata vain kyseisen taitotason mukaista kielitaitoa. Jos henkilön kielitaito ei täytä esim. tason 3 kriteereitä ja hän saa todistukseensa tietystä osataidosta taitotasoarvion ”alle 3”, ei voida luotettavasti todeta, että henkilön kielitaito olisi automaattisesti taitotasoa 3 alemmalla taitotasolla 2, koska henkilön kielitaito voi olla myös tasolla 1 tai jopa sen alle. Tämä rajoittaa YKIn hyödynnettävyyttä monentasoista kielitaitoa testaavana joustavana järjestelmänä.

YKI-todistus on erittäin informatiivinen, sillä se sisältää suorittajan kielitaidon profiilin, eli todistuksessa on erillinen taitotasoarvio jokaisesta suoritetusta osakokeesta. YKI ei ole nk. läpäisytesti, josta saisi vain ”hyväksytty/hylätty”-kokonaismerkinnän todistukseensa. Kielitaidon profiilin sisältävä todistus mahdollistaa esimerkiksi työnhakutilanteissa sen, että työnantaja saa tarkempaa tietoa työnhakijan kielitaidosta kielen eri osa-alueilla. Jos haetaan vaikkapa suullisesti selviytyvää henkilöä töihin, työnantaja voi hyödyntää YKI-todistusta keskittymällä juuri niiden kielen osataitojen taitotasoarvioihin, jotka kyseisessä tehtävässä ovat tärkeitä (esimerkissä puhuminen ja puheen ymmärtäminen). Kansalaisuuden hakemiseen osoitettava kielitaito voidaan tarvittaessa osoittaa kahden eri testikerran YKI-todistuksella kunhan vain jokin kansalaisuuden hakemiseen edellytettävistä kolmesta osataitokombinaatiosta täyttyy eli on taitotasolla kolme. Yleisten kielitutkintojen taitotasoasteikko on linkitetty empiirisesti eurooppalaisen viitekehityksen asteikkoon. YKI-järjestelmä edustaa nk. high-stakes -tutkintoa, mikä tarkoittaa sitä, että suorituksella on merkittäviä seurauksia sen suorittajalle. Tästä syystä YKI-tutkintojärjestelmässä tehdään säännönmukaisesti laajamittaista laadunvarmennustyötä muun muassa tilastollisten analyysien avulla.

Yleisiä kielitutkintoja suoritettiin vuonna 2025 yhteensä 9 789, joista valtaosa (7 773) suomen kielen keskitason tutkintoja. Ruotsin kielessä YKI-tutkintoja suoritettiin vuonna 2025 yhteensä 1 026, joista 991 keskitason tutkintoja. Ruotsin kielen YKI-tutkintojen suorittaminen on lisääntynyt viime vuosina. YKIn perustason tutkinto maksaa 165 euroa, keskitason tutkinto 190 euroa ja ylimmän tason tutkinto 216 euroa. Tutkintotodistuksen saa kahden kuukauden sisällä tutkintopäivästä. YKIn tutkintotodistusta käytetään pääasiallisesti Suomen kansalaisuuden hakemiseen edellytettävän kielitaidon osoittamiseen. YKI-tutkintojärjestelmän kehittämistarpeet liittyvät pääosin tutkinnon suorittamisen digitalisointiin, paikkojen riittävyyteen suhteessa alati kasvaviin suorittajamääriin (erityisesti suomen kielen keskitason testissä), tehokkaaseen viestintään (tutkintoa suorittamaan ei kannata tulla ennen kuin kielitaito on riittävällä tasolla) ja erityistarpeisten suorittajien lukumäärän kasvuun.

5.2 Valtionhallinnon kielitutkinto (VKT)

Valtionhallinnon kielitutkintojärjestelmä (VKT) on tarkoitettu julkishallinnon henkilöstön toisen kotimaisen kielen (suomi tai ruotsi) hallinnan osoittamiseen. Tutkintotasoja ovat tyydyttävä, hyvä ja erinomainen. Tutkinnolla voidaan osoittaa suomen tai ruotsin kielen suullinen, kirjallinen ja ymmärtämisen taito. VKT-tutkinnoissa käytettävät tehtävät liittyvät julkishallinnon työtehtäviin, ja VKT-tutkinnon suorittaminen edellyttää tiettyä työelämän ja julkishallinnon tuntemusta. Osoitettaessa kielitaitoa kansalaisuuden hakemista varten valtionhallinnon kielitutkinnolla todistuksessa on oltava taitotasoarvio ”tyydyttävä” kaikista osakokeista (puhuminen, kirjoittaminen, puheen ymmärtäminen ja tekstin ymmärtäminen). VKT-tutkinnon suorittaminen on joustavaa, koska tutkinto voidaan suorittaa osissa. Todistuksen saa parin viikon kuluttua tutkinnosta.

Vuonna 2025 lokakuun loppuun mennessä suoritettiin 1 033 valtionhallinnon kielitutkintoa, joista erinomaisella tasolla 297 ja hyvällä ja tyydyttävällä tasolla 736. Erinomaisen tason tutkintokohtainen osallistumismaksu on 277 euroa. Yleisimmin suoritetaan sekä suullisen että kirjallisen taidon tutkinto ja siten tällaisen erinomaisen taidon tutkinnon hinta on yhteensä 554 euroa (277 euroa/tutkinto x 2 taitoa). Hyvän ja tyydyttävän tason tutkintokohtainen osallistumismaksu on 140 euroa. Jos henkilö suorittaa suullisen ja kirjallisen taidon hyvän/tyydyttävän taidon VKT-tutkinnon, niiden yhteishinta on 280 euroa (140 euroa/tutkinto x 2 taitoa). Suomen ja ruotsin kielen VKT:n erinomaisen taidon tutkinto on ollut elokuusta 2024 lähtien maksuton, ja vastaavasti jatkossa yleisten kielitutkintojen suomen tai ruotsin kielen ylimmän taitotason tutkintoon tai sen osakokeeseen osallistuminen on maksutonta henkilölle, joka on suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019) tarkoitettun tutkinnon tai vastaavan ulkomaisen tutkinnon, on suorittamassa korkeakoulututkintoa tai on suorittanut korkeakoulututkinnon.

Alla oleva taulukko kuvaa kielitaitotasojen vastaavuutta YKlissä, VKT:ssä ja eurooppalaisessa viitekehyksessä

Taulukko 1. Yleisen kielitestin (YKI) ja valtionhallinnon kielitutkinnon (VKT) testitasot

Testijärjestelmä	Testijärjestelmän mukainen taso	Eurooppalaisen viitekehyksen (evk) mukainen taitotaso
YKI	perustaso 1	A1
	perustaso 2	A2
	keskitaso 3	B1
	keskitaso 4	B2
	ylin taso 5	C1
	ylin taso 6	C2
VKT	tyytyttävän taidon tutkinto	YKI 3 eli evk B1
	hyvän taidon tutkinto	YKI 4 ja 5 eli evk B2 ja C1
	erinomaisen taidon tutkinto	YKI 6 eli evk C2

5.3 Kielitutkintojärjestelmän uudistaminen

Hallitusohjelmassa mainittujen uusien käyttötarkoitusten ennakoidaan lisäävän kielitutkintojen suorittajamääriä moninkertaisesti, minkä vuoksi kielitutkintoja on pystyttävä tarjoamaan huomattavasti nykyistä enemmän. Eduskunta on hyväksynyt kielitutkintoja koskevat lainsäädännön muutokset ([HE 102/2025 vp](#)). Muutosten tavoitteena on, että kielitutkintojen järjestelmä vastaisi paremmin kasvavien osallistujamäärien tarpeisiin suorittaa kielitutkinto kielitaidon osoittamista varten erilaisiin tarkoituksiin. Tavoitteena on muun muassa purkaa ruuhkia kielitutkintojen ilmoittautumisvaiheesta ja edistää tutkintotilaisuuksien saatavuutta. Lisäksi tavoitteena on edistää tiedon sähköistä liikkumista tutkintoprosesseissa ja tutkintoprosessin vaiheiden digitalisointia. Muutosten myötä nykyinen valtionhallinnon kielitutkintojärjestelmä lakkautetaan ja sulautetaan osaksi yleisiä kielitutkintoja koskevaa lakia. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kielitutkintojärjestelmää muutetaan vuodesta 2026 lähtien siten, että yleisten kielitutkintojen ja valtionhallinnon kielitutkintojen sijasta ylläpidetään vain yleisiä kielitutkintoja. Valtionhallinnon kielitutkintoa voi suorittaa 30.6.2026 asti ja vanhoja hylättyjä suorituksia voi uusia vuoden 2028 loppuun.

5.4 Kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötesti

Vuonna 2025 voimaan tulleen kotoutumislain mukaan kotoutumiskoulutuksen osana on järjestettävä suomen tai ruotsin kielitaidon päättötestaus. Opetushallitus vastaa kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötestin kehittamisestä ja ylläpitämisestä. Päättötestiä käytetään sekä työvoimakoulutuksena järjestettävissä että muissa kotoutumiskoulutuksissa, joissa noudatetaan kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita. Opiskelija suorittaa digitaalisen päättötestin sen jälkeen, kun kotoutumiskoulutuksen järjestäjä on arvioinut opiskelijan valmiudet riittäviksi testin suorittamiseen. Testi on osallistujalle maksuton ja sisältyy kotoutumiskoulutukseen. Päättötesti suoritetaan suomeksi tai ruotsiksi sen mukaan, minkä kieliseen kotoutumiskoulutukseen opiskelija on osallistunut. Päättötesti sisältää seuraavat neljä kielitaidon osa-alueiden osatestiä: kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen, kirjoittaminen ja puhuminen. Kuullun ymmärtämisen ja luetun ymmärtämisen osiot arvioidaan automaattisesti. Kotoutumiskoulutuksen opettaja arvioi/opettajat arvioivat testiin osallistuvan kirjoittamisen ja puhumisen osiot. Testin osa-alueet arvioidaan asteikolla alle A1, A1, A2, B1 ja yli B1.

6 Kielitestien luotettavuus ja hyödynnettävyys

Kielitaidosta ja sen testaamisesta puhuttaessa on huomioitava, että kielitesteillä saadaan selvitettyä henkilön senhetkinen kielitaito tietyssä testissä käytetyillä tietyillä tehtävillä. On mahdollista, että ihmiset kokevat osaavansa kieltä paremmin kuin mitä kielitestin tulos osoittaa. Tähän voi olla monia syitä; mm. se, että testi-tilanne on monelle jännittävä, testissä saattaa olla tehtäviä aihealueista, jotka ovat itselle vähemmän tuttuja ja yksinkertaisesti myös siksi, että saatamme selvitä kielellisesti eri tavalla erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Oman haasteensa kielitestiennnistuneelle suorittamiselle asettaa se, että osalla suorittajista saattaa olla puutteellinen koulutustausta omasta maastaan, mikä voi vaikeuttaa onnistumista tietynlaisia taitoja edellyttävissä kielitesteissä.

Lakisäätöiset ja pitkälle kehitetyt kielitutkintojärjestelmät eroavat vähemmän säädellyistä kielitaidon testaamisen tai osoittamisen tavoista, joita käytetään esimerkiksi eri koulutuksiin hakeutumisessa tai koulutuksen suorittamisvaiheessa. YKI- ja VKT-tutkintojärjestelmät ovat lakisäätöisiä järjestelmiä. Molemmissa tutkintojärjestelmissä on käytössä tutkintojärjestelmän perusteet, jossa määrätään mm. tutkintojen sisällöstä ja rakenteesta, suoritusten arvioinnista ja todistuksista. Erityisesti YKlissä laadunvarmennus on kehitetty hyvin pitkälle, koska kyseessä on high-stakes -arviointiin perustuva tutkinto. Laadunvarmennuksen päätavoitteena on se, että YKI-todistukseen merkityt arviot ovat oikeanlaisia suhteessa testin suorittajan senhetkiseen kielitaidon tasoon. Laadunvarmennus on jatkuvaa toimintaa YKlissä ja siihen käytetään sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä. Laadunvarmennus koskee tehtäviä ja testikokonaisuuksia sekä arviointiprosessia.

Euroopan neuvosto on suositellut, että kielitaitovaatimusten yhteydessä tulisi aina tarkentaa, millä kielen osa-alueilla jokin taitotaso on oleellinen ([Literacy and second language learning for the linguistic integration of adult migrants, Council of Europe, 2022](#)). Olisi siis tarkoituksenmukaista, että eri yhteyksissä määriteltäisiin tietyt kielitaidon osa-alueet tai osa-alueiden yhdistelmät, jotka riittävät kuhunkin tarkoitukseen. Tämä on järkevää ja oikeudenmukaista mm. siitä näkökulmasta, että kenenkään kielitaitoprofiili ei yleensä ole tasainen, eli eri osa-alueissa osaamistaso vaihtelee. Tällä hetkellä esimerkiksi kansalaisuutta haettaessa toimitaan juuri tämän suosituksen mukaan, koska osoitukseksi kielitaidosta riittää tietyt YKI-tutkinnon osakokeiden yhdistelmät, kuten luvussa 2 on kerrottu.

LÄHTEET

- Esimerkki korkeakoulujen kielitaitovaatimuksista; tässä Aalto-yliopiston kandidaattivaiheen opiskelijavalinnat. <https://www.aalto.fi/fi/opiskelu-aallossa/suomen-tai-ruotsin-kielen-taidon-osoittaminen-kandidaattivalinnoissa>
- Kotoutumiskoulutuksen kehittämisen ja lainvalmistelun tueksi tarvitaan tilastotietoa, blogikirjoitus 28.5.2025. <https://tem.fi/-/kotoutumiskoulutuksen-kehittamisen-ja-lainvalmistelun-tueksi-tarvitaan-tilastotietoa>
- Laki yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta 1106/2025
- Literacy and second language learning for the linguistic integration of adult migrants*, Council of Europe, 2022.
- Valtiontalouden tarkastusviraston Tulokellisuustarkastuskertomus: Kotoutumiskoulutus 2018. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 15/2018. <https://vtv.s3.eu-west-1.amazonaws.com/app/uploads/2018/10/15152336/VTV-Tarkastuskertomus-15-2018-Kotoutumiskoulutus.pdf>
- Väätäinen Hanna 2022: Aikuisena luku- ja kirjoitustaitoa oppimassa. Arviointi maahanmuuttajien lukutaitokoulutuksesta. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI). <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/aikuisena-luku-ja-kirjoitustaitoa-oppimassa-arviointi-maahanmuuttajien-lukutaitokoulutuksesta>
- Yleisten kielitutkintojen taitotasojen kuvaus

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Meritullinkatu 10
PL 29, 00023 Valtioneuvosto
p. 0295 16001
okm.fi

ISSN 1799-0351 PDF
ISBN 978-952-415-005-7 PDF